

IVITTUUT

Illutoqqat eqqissisitassat illoqarfiullu ilai allan-
ngutsaaliugassat

Namminersornerullutik Oqartussat
Aningaasaqarnermut Pisortaqarfik
1990

I V I I I U U I

Ivittuut illoqarfianni illoqarfiup ilaanik allanngutsaaliugassamik toqqaasoqarsimannngilaq.

Ivittuuni orsugissamik piiaaneg 1854-imi aallarnerneqarpoq. Orsugissamik piiaaneg 1930-40-ikkunni annertunerpaavoq, orsugiak aluminiumimik sanaartornermut atornegaleruttormat. Aluminium timmisartuliornermi nunarsuarmi piumanegartorujussuavoq. Orsugiassiorneq 1962-imi unitsinneqarpoq, 1980-ikkulli aallartinnerat ilanngullugu orsugiak piiarneqareersimasoq qallorneqartuarpoq, immikkoortiterneqarluni, umiarsuarnillu aallarussorneqarluni. 1987-i naammat aatsitassarsiorfik illoqarfillu matuneqarput.

1981-imi Kalaallit Nunaata Katersugaasivia (illussanik titartaasartumik Ivittuuni illuutigineqartunik nalunaarsuisitsivoq). Nalunaarsuisuavoq illussanik titartaasartoq Søren Vadstrup. (Saqqummersinneqarput 1985).

1940-ikkunni Ivittuuni illut amerlinerpaasimapput, nalunaarsuinerulli nalaani 1940-ikkunni illuutigineqarsimagaluartut affaannaajunnaarsimappulluunniit. 1962-ip kingorna aatsitassarsioqatigiiffik illunik atornegarunnaarsimasunik piiaasitsisimavoq.

1981-imi septemberip qaammataani illut makkua Ivittuuni napapput:

Illut nr.	Aqqi, ukioq sananeqarfii, sananeqaataat, sumullu atorneri:
2,4 & 5	<u>Paassaasiviit</u> 1863-imi ujaqqanik sanaat.
10	<u>"Pisiniarfik"</u> , 1860-ip missaani sanaaq, quassattuui sallilikkaniq qallikkat, qalia qillertoraminernik qalligaq. Titartaasuusimagunarpog C. V. Wahl. Sananeqarsimaannarluni allilerneqarpoq, kingusinnerusukkut pingaartumik 1920-ikkunni allanngortiterujussuarneqartarsimavoq.

Ivittuut

- 36 "Kipparissoq", aamma taaneqartartooq "Marie Utoqqaap illua". 1860-ikkunni sanaaq, kalaallip arnap kiffap illussaa. Ujaqqanik sanaavoq, qalia 30°-inik uingasoq. 1890-ikkunni tamaat allannqorterneqarpoq, ilaatigut qalia allamut sammivilerlugu, 1920-ikkunni betonimik qallerneqarpoq. Ullumikkut inigineqanngilaq. Pitsaassusaa ajorpallaanngilaq.
- 14 "Formandip illua", 1958-imi sanaaq, ilaqutariit ataatsit illussaattut forvalterip illugisimasaata inaani. Quassuttuui imminnut najummut, sallilikkanik qallikkat. Qalia qillertoraminernik qalligaq 30°-inik sivingasoq. Titartagartai 1958-imeersut. Illu pitsassuuvoq.
- 15 "Amerikarmiut Illuat", 1866-imi sanaaq, amerikamiut umiar-suarni naalakkat unnuisarfissaattut. Quassuttuui qisuaqqanik qallersukkat. Qalia qillertoraminernik qalligaq 30°-inik sivingasoq. Arlaleriarluni allilerneqartarsimavoq. Maanna tike-raanut inissiaq. Pitsaassuuvoq.
- 25 "Nerisarfik" nutaanngitsortaa, (kitaatungaa) 1865-imi sanaaq assistentip nakorsallu illussaattut. Quassuttuui sallilikkanik qallikkat, ujaqqanik toqqammavilik, qalia qillertoraminernik qalligaq 40°-inik missiliorlugit sivingasoq. Toqqammavippiarmini 1925-imi kimmut kangimullu allilerneqarsimasoq, Niels Skrivers titartaasoralugu. Sulisut nerisarfissaattut iluarsarneqarsimavoq. 1942-imi saneraatigut aningisuumik ilaneqarpoq, titartaasoralugu Søren Falkentorp. Illu pitsaassuuvoq.
- 36 "Norske Lysthus", 1874-imi sanaaq, nuannisartarfissiaq norgimiut illulioriaasiat ilaarlugu. Siullermik nerisarfiup eqqaaniissimagaluarpoq. 1925-imi nuunneqarpoq. Quassuttuui sallilikkanik qallikkat, qalia 45°-inik sivingasoq pappialarsualersugaq. Illu pitsaassuuvoq.
- 38 Imiisivik, 1928-imi saviminernik sanaaq. Titartagartai 1928-imeerput.
- 44 Toqusut inaat, iliveqarfiup eqqaani. 1920-ikkunni ujaqqanik betonimillu sanaaq.
- 46 Barakki, 1930-ip nalaani sanaaq sulisut illussaattut, (ilaatigut nakorsamut), kingorna atuarfiuvoq, maanna toqqorsivik allaffillu. Quassuttuui sanimut sallilikkanik qallikkat, qillertoraminernik qalia qalligaavoq. 1939-imi saneraatigut allilerneqarpoq. Illu pitsaassuuvoq.
- 48 "Capella", 1880-ikkunni napparsimavittut sanaaq. Ukiut ingerlaneranni allilerneqartarsimavoq allannqortiterneqartarlunilu. Sananeqaaqqarami quassuttuui sallilikkanik qisuaqqanillu qalligaasimapput. Ujaqqamik toqqammaveqarpoq, qalialu 30°-inik sivingalluni. Maanna illugineqarpoq, pitsaasuullunilu.
- "Laboratoria", 1880-ikkunni atuarfissatut sanaaq. Kingorna laboratoriatut atorneqarpoq, maanna atuakkanik atorniarfikkat. Quassuttuui sallilikkanik qisuaqqanillu qallikkat, qaarsumut tunngaviligaq. Qalia 30°-inik sivingasoq. Illu pitsaassuuvoq.

- 67 "Napparsimavik", 1863-imi sanaaq kontrollørip illussaatur. 1930-imi napparsimavissatut allanngortiterneqarpoq, 1941-imilu allilerneqarluni. Quassuttuui sallilikkanik qalligaapput. Qalia qillertoraminernik qalligaq 45°-inik sivingavoq. 1940-ikkunni nutaanik igalaalerneqarpoq. Illu pitsaasuvoq.
- 81 "Salen", 1926-imi katersortarfissatut sananeqartoq 1949-imi allilerneqarpoq. Qaarsumut qarmaligaavoq, qalia qillertoraminernik qalligaq 30°-inik sivingavoq. 1926-imi Niels Skriversip titartagaraa. Illu pitsaanngilaq.
- 83 "Slottet", 1925-imi ingerlatsinermi pisortap illussaatur sananeqarpoq. 1965-imi pisortap illugileqqippaa. Qaarsumut qarmiugaavoq, sallilikkersugaalluni, qalialu qillertoraminernik qalligaq 45°-inik sivingavoq. 60-ikkunni nutaanik sallilikkersorneqarpoq. Niels skriversimik titartagaasoq illutaa sulii pitsaasuvoq.
- 90 "Silobygning", 1930-imi saviminernik sanaavoq.
- 115 "Kontrollørbolig", 1930-imi kontrollørip illussaatur sananeqarpoq, kingorna KGH-p assartuisitsisartuata illugilerpaa. Ullumikut inigineqanngilaq. Quassuttuui sallilikkersugaapput, qalialu qillertoraminernik qalligaq 45°-inik sivingavoq. Titartaasuvoq W. Groth-Hansen. Illup silataa ajunngilaq, iluali nungullariartorluni.
- 127 "Sannavik", 1938-imi sanaaq.
- 142 "Valhal", 1940-imi sanaaq sulisut illussaatur, marloqiusanngorlugu sanaavoq. Qisuvoq, qillertoraminernik qalialik, amerikarmiut illulioriaasiat malillugu sanaaq. USA-miut titartagaat. Sulii inigineqarpoq, pitsaasuullunilu.
- 150 "Bræddehyttet", 1942-imi suliiartortut inissaatur sanaaq. Qisuvoq, portusuumik betonimik toqqammaveqarluni, qalia 30°-inik sivingasoq qillertoraminernik qalligaavoq. Titartaasuvoq N. L. Sulisunut inigineqarpoq. Pitsaasuvoq.
- 155 "Kastekket" 1943-imi suliiartortut inissaatur sananeqarpoq. Qisuvoq, inilli allit betoniullutik. Qalia qillertoramineq 30°-inik sivingavoq. Init ataasiakkaarput. Ataani naqqani bowlingertarfeqarpoq. Titartaasuvoq Nick. F. Helmer, New York, april 1942-imi. Ataa ajunngilaq, inilli qullit ajortissimapput, atorneqaratillu.
- 156 "Maskinværksted", 1943-45-imi sullivissatut sanaaq. Qaarsumut toqqaviligaq, qisunnik qalligaq, qalialu qillertoramineq. Sulii atorneqarpoq, pitsaasuullunilu.
- 162 "Grønlandersygehus", 1959-imi sanaaq. Illu qisuinnaq qalia qillertoraminiligaq. Titartaasut E.J.J./T.K., 1959. Pitsaasuvoq.
- 164 "Jornsborg", 1946-imi allaffittut sanaaq, naqqani iffiorfilik errorsisarfilillu. Maanna najugaqarfiuvoq. Qaarsumik toqqamavilik, qalia qerlertoraminilik. Titartaasooq Juhl 1946.

Ivittuut

169 "Hundested" 1947-imi atorfillit illussaattut sanaaq, qisuk, qillertoraminilimmik qalialik. Orsugiassiorfimmit tiartartitaq 1946. Illu pitsaasuvoq.

172 "Liseleje", 1947-imi atorfillit illussaattut sanaaq. Qisuk, qillertoraminermik qalialik. Orsuiassiorfimmit titartartitaq 1946. Illu pitsaasuvoq.

Illut normulerneqarsimanngitsut:

Nunap sajuttarneranik misissuiffik, 1927-imi qaarusummi sanaaq. 1959-imi atorunnaarpoq.

Usilersuisarfiup kraanersua, taaguuteqartinneqartoq "Hans", 1930-imi sanaaq.

Iliveqarfik, 1860-ikkunni atulersoq.

Biilisiviit naatitsiviillu, nalunaarsuusiami ilanngunneqarsimanngitsut.

Allanngutsaaliugassatut siunnersuutit:

Illut pigineqartut nalunaarsorneqarsimanagerat tunngavigalugu illut makkua oqaluttuassartamikkut sananeqaatsimikkullu pingaaruteqartut allattorneqarput:

B-10	"Pisiniarfik"	Sananeq.: 1860
B-13	"Firkanten"	Sananeq.: 1860
B-67	Kontrollørip illutoqaa	Sananeq.: 1863
B-2	Paassaasivik	Sananeq.: 1863-ip missaani
B-4	Paassaasivik	Sananeq.: 1863-ip missaani
B-5	Paassaasivik	Sananeq.: 1863-ip missaani
B-15	"Amerikarmiut Illuat	Sananeq.: 1866
B-36	"Norske Lysthus"	Sananeq.: 1874
B-57	"Laboratoriet"	Sananeq.: 1800-ikkunni
B-83	"Slottet"	Sananeq.: 1926
B-81	"Salen"	Sananeq.: 1926
B-115	Kontrollørip illukua	Sananeq.: 1930
B-150	"Brøddehytten"	Sananeq.: 1942

Ivittuut illoqarfiata siunissaata nalorninartogarpallaarnera pissutigalugu, aammalu Orsugiassiorfik inuerutitinneqassagaluarpat, illut makkua allanngutsaaliugassatut eriagineqartariaqartutut siunnersuutigineqarput:

Paassaasiviit mikisut pingasut (B-2, B-4, aamma B-5) iluarsaanneqassapput. Taakkua, orsugissamik pii-aaffiusimasup itersartarujussua, illut allat toqqavitoqaat allallu orsugiassiornerup nalaani atortuuteqarfiusimasut, takussutissiisussaapput eqqaamassutissaallutillu Ivittuut orsugiassiorfittut oqaluttuassartaannik. Aammattaq iliveqarfik, 1860-ikkunni atulerneqarsimasoq, toqusullu inaat ujaqqanik sanaaq, tassaapput Ivittuut illoqarfianni allanngutsaaliorneqartariaqartunut ilaaut.

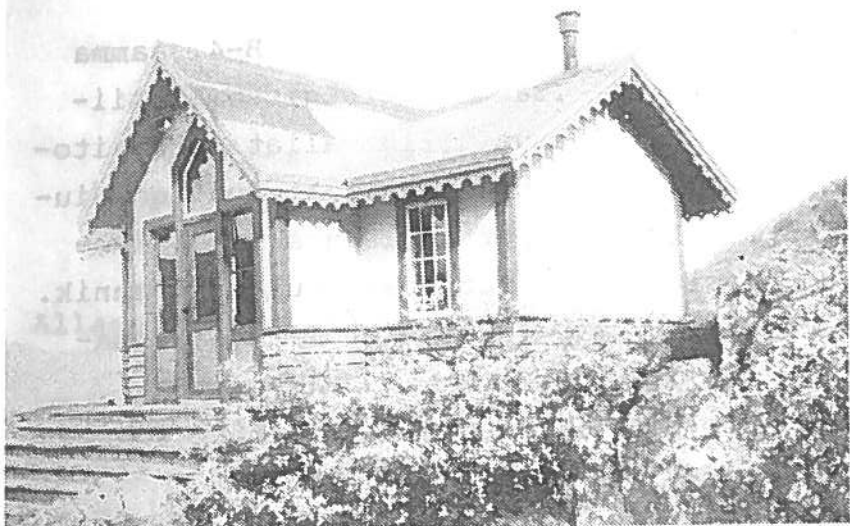
"Norske Lysthus", (B-36), immaqalu aamma "Laboratoriet", (B-57), allanngutsaaliiorlugit piginnarneqarsinnaapput Ivittuut illoqarfittaata ilaanut allamut nuunneqarsinnaanerat periarfissaasutut isigalugu. "Norske Lysthus" illuliaavoq immikkut kusassarluagaq, norgemiut qisunnik illulioriaasiat malillugu.

"Laboratoriet", (B-57), sornagut atuarfiusimasoq, takussutissaalluarpoq 1800-ikkut naajartorneranni orsugiassiorfimmi nalinginnaalluinnartumik illuliortarsimanermut.

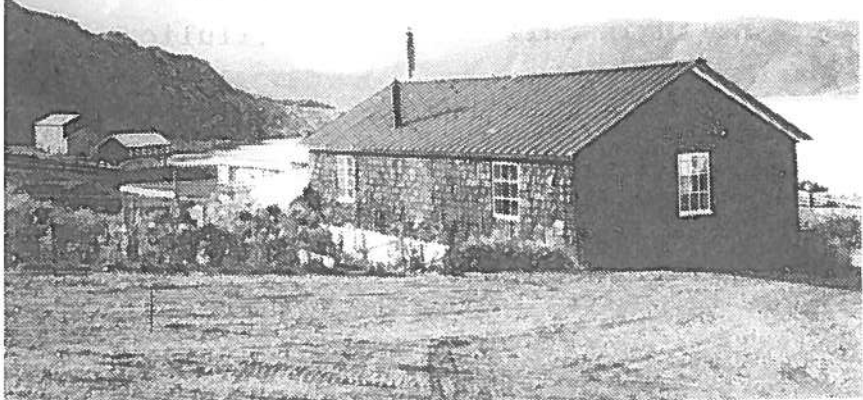
Pilersaarusionermermi eqqissisitsisarnissamilu pissutsit.

Siornagut paassaasiviusimasut pingasut (B-2, B-4 aamma B-5) aammalu kalaallip arnap kiffap illugisimasaa "Kipparissoq", ("Firkanten") eqqissisitsisarnermi inatsimmut para 1-imut atapput, illutoqqammi taakkua ukioq 1900 sioqqullugu sananeqarsimapput, maannalu atorunnaarsimallutik

Ivittuut

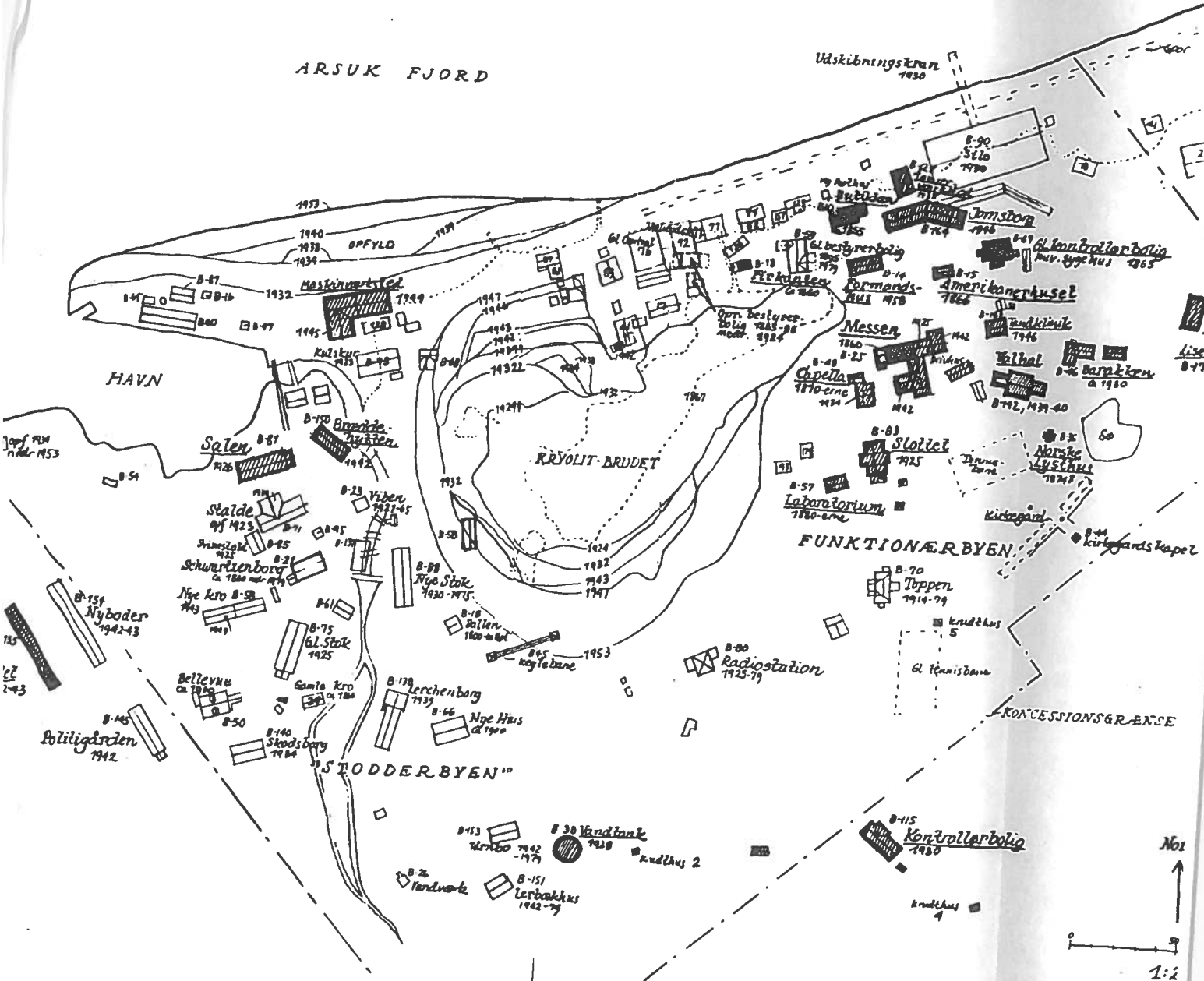
Lysthuset B-36 nor-
gemiut qisunnik
kusassaasersorluar-
lugit illulioriaa-
siannut assersuu-
tissaalluarpoq.

Laboratoriet B-57
siornagut atuarfiu-
simavoq. Ivittuuni
nalinginnaalluin-
nartunik illulior-
tarsimanermut ta-
kussutissaalluin-
narpoq.

ARSUK FJORD

Udskibningskran
1830

TURFORKLARING :

- Eksisterende bygning . sept. 1981
- Nedrevne bygning
- Kyselinie 1981
- Oprindelig kyselinie , 1850

KRYOLIT-BRUDET I IVITTUUT / IVI
Oprettet 1855

BYGNINGSREGISTRERING septem
Tegnet ud fra kortmateriale i brudets arkiv

KARSTEN RØNTOW'S TEGNESTUE og
Årølands Landsmuseum 1981

N01
1:2